

*The true teacher defends his pupils against his own personal influence.
Amos Bronson Alcott (1799-1888)*

2 teach is
+ 2 change lives
= 4 ever

Manual: επιλογή καθηγητή τραγουδιού

και τι πρέπει να γνωρίζω ;

της Αρετής Τοπουζίδη

Όταν εργαζόμουν στην τηλεόραση για την εκπομπή του Mega "Να η Ευκαιρία", πολλοί από τους συμμετέχοντες με πλησίαζαν προτείνοντάς μου να αναλάβω το voice training ή το vocal coaching τους. Οι συνθήκες εργασίας της τηλεόρασης απαιτούσαν πολύωρες πρόβες και γυρίσματα, το Vocal Studio ήταν στο...forte του με πάνω από πενήντα μαθητές, τους οποίους ταλαιπωρούσα με ακυρώσεις μαθημάτων και με μειωμένη ενεργητικότητα, λόγω φόρτου καθηκόντων. Πλην ελαχίστων περιπτώσεων, (μετρημένων στα δάκτυλα του ενός χεριού, που με είχαν συγκλονίσει με την αγάπη για μάθηση και το ταλέντο τους), δεν είχα τη δυνατότητα να τους αναλάβω μόνιμα και αρκέστηκα στην προσωρινή παροχή υπηρεσιών, που διέθετα στα πλαίσια της εκπομπής. Τα παιδιά αυτά μου ζητούσαν λοιπόν, μια και δεν μπορούσα να τους προσφέρω την προσωπική μου διδασκαλία, να τους δώσω ένα...manual, που θα τους βοηθήσει να επιλέξουν τον κατάλληλο γι' αυτούς, καθηγητή. Αυτό το manual μετά από λίγο ενσωματώθηκε μέσα στο φυλλάδιο της σχολής, αλλά πολύ σύντομα ...πέρασε στην ιστορία. Γιατί;

Βρέθηκα σε μια συζήτηση μεταξύ καθηγητών φωνής, που κάποιοι απ' αυτούς (ευτυχώς πολύ μικρή μερίδα), υποστήριζαν ότι το τραγούδι είναι κυρίως θέμα αντίληψης, «εμπειρίας» και

Teaching should be such that, what is offered is perceived as a valuable gift and not as a hard duty.

Albert Einstein

«καλλιτεχνικότητας», και ότι τα διπλώματα και οι σπουδές δεν κάνουν ένα δάσκαλο, πόσο μάλλον έναν τραγουδιστή. Πόσο δύσκολο ή εύκολο είναι να συμφωνήσεις ή να ανατρέψεις μια τέτοια άποψη; Είχαν απόλυτο άδικο; Απόλυτο; Όχι, αλλά το αυθόρμητο επιχείρημα, που αντέταξα τότε, ήταν η ερώτηση "Αν το πιστεύετε, τότε εσείς γιατί διδάσκετε;"

Συνάντησα επίσης συχνά (δυστυχώς) την θεωρία (των εμπειρικών παλιών μουσικών κυρίως), ότι η φωνητική καταστρέφει τη γνήσια έκφραση και την αυθεντικότητα της φωνής των υποψήφιων τραγουδιστών και τους κάνει όλους «ίδιους». Απόλυτα λανθασμένη; Μμ.. κι όμως από προσωπική εμπειρία έχω δει περιπτώσεις που αναγνώρισα αυτό το σύμπτωμα.

Κάποιος λοιπόν, από την παρέα αυτή, που έτυχε να πέσει στα χέρια του εκείνο το manual, μου είπε ότι το βρήκε αρκετά «αυστηρό» και «υπερβολικό» και ότι καθοδηγούσε και περιόριζε την επιλογή των υποψήφιων σπουδαστών, φωτογραφίζοντας κάπως αντιδεοντολογικά, μια πολύ μικρή ομάδα καθηγητών μεταξύ των οποίων και την αφεντιά μου, ως μόνους ικανούς για να διδάξουν. Προσβλήθηκα, αναρρωτήθηκα μήπως κάπου είχε ένα δίκιο και είμουν πραγματικά υπερβολικά αυστηρή και έτσι, πέταξα το το manual (και μαζί μ'αυτό κι όλο το φυλλάδιο).

Η προσωπική μου θέση είναι ότι η σπουδή της φωνής όταν γίνεται σωστά, με σεβασμό στην ιδιαιτερότητα και μοναδικότητά της, είναι απαραίτητη. Οι απαιτήσεις του επαγγελματικού τραγουδιού, δεν συγχωρούν πια ακατέργαστες και εμπειρικές φωνές, φωνές δυσκίνητες και περιορισμένες, μη απόλυτα κοντρολαρισμένες και απλά «ταλαντούχες». Το πως θα καλλιεργηθούν είναι άλλο θέμα, αλλά το ότι πρέπει να καλλιεργηθούν, για μένα, είναι «αξίωμα».

Έτσι λοιπόν, βγάζω το manual από το μπαούλο, το ξεσκονίζω και σας το παραδίδω. Επαναλαμβάνω ότι εκφράζω την «άποψή μου» και δεν υποχρεώνεται κανείς να την ενστερνιστεί, ή να ταυτιστεί απόλυτα μαζί της.

If your voice lessons are not a pleasure, they are probably useless.

T. D. Brett

ΠΩΣ ΘΑ ΒΡΕΙΤΕ ΤΟΝ ΣΩΣΤΟ ΚΑΘΗΓΗΤΗ (και δεν θα ξοδέψετε άδικα το χρόνο και τα χρήματά σας;)

Για να βοηθήσουμε τους υποψήφιους σπουδαστές μας, αλλά και τους υποψήφιους σπουδαστές και άλλων σχολών, δίνουμε ένα μίνιμουμ δωδεκάλογο προσόντων (και την αιτιολόγησή τους), που πρέπει να έχει ο υποψήφιος «ιδανικός» καθηγητής τραγουδιού.

1. **ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΩΣ ΔΙΠΛΩΜΑ ΩΔΕΙΟΥ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ**. Βεβαιώσεις σπουδών από σχολές, εντός και εκτός Ελλάδας, από μόνες τους δεν έχουν κύρος (με εξαίρεση βέβαια τις αναγνωρισμένες διεθνώς μουσικές σχολές, τα μεγάλα κονσερβατόρια, Κολλέγια, Πανεπιστήμια και Ακαδημίες). Καθηγητές με εκπαίδευση περιορισμένη και χωρίς πλήρη κλασική παιδεία,

παράλληλα με το non-classical μουσικό είδος που ειδικεύονται, πάλι θεωρούνται, με ...ελλιπείς σπουδές. Θα σας φανεί ίσως περίεργο, αλλά ισχύει και το ανάποδο. Αποκλειστικά «κλασσικές» σπουδές, δεν δίνουν καμία εγγύηση γνώσης της τεχνικής του σύγχρονου τραγουδιού, της αισθητικής και των τεχνικών ιδιαιτεροτήτων του. Αυτοδίδακτοι εμπειρικοί δάσκαλοι (ακόμη και αν υπήρξαν επιτυχημένοι επαγγελματίες τραγουδιστές με σπουδαίες φωνές) είναι επικίνδunami και για την υγεία της φωνής σας. Επειδή κάποιος δηλώνει «καθηγητής φωνής» δε σημαίνει ότι είναι κατάλληλος να σας διδάξει. Μη βιαστείτε να επιλέξετε και χρησιμοποιήσετε και το «μυαλό» και το «ένστικτό σας».

It's the mark of an educated man, to be able to entertain a thought without accepting it.

Aristotle

2. ΜΕΓΑΛΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΕ performing, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΣΕ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ (και σε διαφορετικά είδη τραγουδιού αλλά και φωνών).

Ο λόγος για το πρώτο σκέλος είναι αυτονόητος. Πως θα δημιουργήσεις έναν καλλιτέχνη αν δεν έχεις υπάρξει ο ίδιος καλλιτέχνης;

Υπολογίζοντας κάποια χρόνια σπουδών και μια μίνιμουμ εμπειρία, ο «επαρκής» καθηγητής πρέπει να έχει απαραίτητα ηλικία άνω των 35 ετών. (Πρέπει να γνωρίζετε επίσης ότι τα πρώτα χρόνια της διδακτικής του θητείας, ο καθηγητής λόγω έλλειψης πείρας, δεν πρέπει να αναλαμβάνει φωνές με προβλήματα και δεν πρέπει να πειραματίζεται σε είδη φωνών, που δεν γνωρίζει καλά, αν δεν θητεύσει σαν ακροατής/βοηθός δίπλα σε κάποιον έμπειρο δάσκαλο. Έτσι κι αλλιώς, βέβαια στην πορεία, θα εμπλουτίσει τις γνώσεις του και θα αμφισβητήσει πολλές de facto απόψεις του. Και αυτό σημαίνει: «πείρα», βελτίωση και εξέλιξη.)

3. ΟΧΙ ΠΡΟΣΚΟΛΛΗΣΗ ΣΕ ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ.

Θα έχετε ακούσει να διαφημίζονται διάφορα συστήματα φωνητικής διδασκαλίας (άλλα ευρύτερα αποδεκτά και άλλα...αυτοσχέδια). Ο κάθε σπουδαστής όμως είναι μια διαφορετική περίπτωση με διαφορετικές ανάγκες και δυσκολίες (ή ευκολίες). Δε πρέπει να τηρούμε μια «μεθοδολογία» για όλους τους σπουδαστές, αλλά κάθε σπουδαστής να έχει την αποκλειστική του μέθοδο διδασκαλίας (σχεδιασμένη με βάση κυρίως τις ανάγκες του, τις ικανότητές του αλλά και το μουσικό

Docendo discimus
Latin proverb

είδος της επιλογής του πχ. κλασσικό, pop, rock, metal, jazz, ethnic, latin, musical, Θεατρικό, έντεχνο, παραδοσιακό, βυζαντινό, ρεμπέτικο, λαϊκό, ελαφρολαϊκό, ελαφρό, ελλην.ποπ, ελλην.ροκ κλπ. Σκεφτείτε λοιπόν, ότι τόσο «ακραία» είδη, ασφαλώς

πρέπει να έχουν και συμπληρωματικές ασκήσεις «ακραία» διαφορετικές). Για ορισμένα είδη, όπως το jazz τραγούδι (που απαιτεί γνώση των modes αλλά και ικανότητες scatting), ή το παραδοσιακό τραγούδι και η βυζαντινή μουσική (που απαιτούν γνώση και χρήση των ιδιαίτερων «μη δυτικών» κλιμάκων/τρόπων, - πιθανόν να έχετε ακούσει τον όρο «μακάμια»- και διαστημάτων και ασφαλώς μακροχρόνια μαθητεία, εμπειρία και ειδικό δίπλωμα για να μπορέσει να τα διδάξει ένας καθηγητής), είναι απαραίτητο να απευθυνόμαστε σε δασκάλους ειδικευμένους και με ιδιαίτερη θητεία και αγάπη στα συγκεκριμένα είδη.

Επίσης είναι πολύ σημαντικό για κάθε καθηγητή, να μη σταματάει να διευρύνει τις γνώσεις και τις εμπειρίες του, να συνεχίζει να μαθητεύει και να διδάσκεται ο ίδιος. Είναι σημαντικό να μη μένει στην (ελλειπή και αμφίβολης αξίας πολλές φορές) ενημέρωση μέσω βιβλιογραφίας ή ...διαδικτύου (!), να αφήνει τη θαλπωρή του «διδασκαλικού του θώκου» και να γίνεται ξανά ...μαθητής. Είναι πολύ ωφέλιμο να ταξιδεύει, να παρίσταται σε μεταπτυχιακά σεμινάρια και εργαστήρια Πανεπιστημίων και Ακαδημιών και να έχει μόνιμα, επαφή με τα «διεθνώς» τεκταινόμενα.

4. ΚΑΛΗ ΓΝΩΣΗ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ, ΘΕΩΡΗΤΙΚΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΓΝΩΣΗ ΠΙΑΝΟΥ ή keyboard (σε επίπεδο περίπου μέσης σχολής). Ο καθηγητής πρέπει να μπορεί να συνοδεύει τις φωνητικές ασκήσεις σας, όχι με απλό ακκομπανιάρισμα αλλά με παίξιμο της μελωδίας και πλούσια εναρμόνιση (ιδιαίτερα για την εξάσκηση των αρχάριων). Δεν μας ενδιαφέρει τόσο η δεξιότητα του δασκάλου στο όργανο, όσο η ικανότητά του να αισθάνεται ότι συντονίζεται με το μαθητή, καθώς παίζει, κυρίως στο θέμα των αναπνοών και των δυναμικών. Όσο για μαθήματα με έτοιμα προ-ηχογραφημένα CDs ή computer... μην ενδώσετε, ούτε γι' αστείο. Έχει ακουστεί ότι κάποιοι καθηγητές τα χρησιμοποιούν για να διδάξουν και δεν κάνουν τον κόπο να παίξουν ούτε μια νότα, αλλά εύχομαι να είναι μόνο «φήμη».

5. ΑΡΙΣΤΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΑΥΤΙ. Αναρρωτιέστε γιατί; Φανταστείτε τον εαυτό σας να φालτσάρετε ή να στονάρετε (σαν να κλαίτε λίγο πάνω ή κάτω από τη νότα) και ο καθηγητής σας να σας λέει "Μπράβο! Πολύ ωραία!". Αν το δικό σας αυτί δουλεύει λίγο καλύτερα από του καθηγητή σας θα αναρρωτιέστε αν σας ...κοροϊδεύει. Και ασφαλώς δεν είναι μόνο η τονικότητα, που πρέπει να ελέγχεται αλλά ένα σωρό ακόμη παράμετροι, που συνθέτουν το σωστό "τραγούδισμα".

Η φράση αυτή του Shakespeare, «Δάνεισέ μου τ' αυτιά σου», είναι αυτό που στην ουσία ζητάει κάθε τραγουδιστής, από τον καθηγητή του. Είναι γνωστό ότι κανείς δεν μπορεί να ακούσει τη φωνή του, με τον τρόπο που την ακούν όλοι οι άλλοι. Ο ήχος

Lend me your ears
Shakespeare

της φωνής μας ταξιδεύοντας από μέσα μας προς τα έξω, μεταφέρει ηχητικές πληροφορίες (ακουστικές παραμέτρους) στο μυαλό μας, που δεν ανταποκρίνονται σ' αυτό που πραγματικά ακούγεται έξω. Η αντίληψη της δικής μας φωνής

επιρρεάζεται έντονα από τις εσωτερικές αντηχήσεις στα κόκκαλά μας (bone conduction), αλλά και από τη θέση των αυτιών μας σε σχέση με την ηχογόνο πηγή.

Το ζητούμενο από έναν καθηγητή τραγουδιού είναι, εκτός από την ικανότητα να διδάσκει, να μπορεί να ακούει «αντικειμενικά», όσο και «υποκειμενικά» και να είναι ικανός να αντιλαμβάνεται και να επισημαίνει αυτό ακριβώς που ακούει, να έχει δηλαδή αυτό που ονομάζεται «αναλυτική» ακοή.

Θα τολμούσα να προσθέσω και κάτι που συναντάμε αρκετά σπάνια. Το «απόλυτο αυτί» (αλλά και η καλή «μουσική μνήμη»). Είναι πραγματικά πολύ πιο «προικισμένος» ο καθηγητής, που αναγνωρίζει αμέσως τονικό ύψος (perfect pitch), γνωρίζει με το που ακούσει ένα τραγούδι, ποιά είναι η τονικότητα που σας ταιριάζει σύμφωνα με το είδος της φωνής σας και την έκτασή σας και μπορεί να σας συνοδέψει αμέσως χωρίς να χρειάζεται να το μελετήσει ή να το βρει σε παρτιτούρα (αν υπάρχει). Και για το μαθητή, αυτό είναι τεράστιο «κέρδος χρόνου».

6. ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΦΩΝΗΣ. Δεν νομίζω ότι χρειάζεται πολλές εξηγήσεις, είναι αυτονόητο. Σκεφτείτε έναν δάσκαλο φωνής, που δεν μπορεί να σας δείξει τις ασκήσεις, ή που η φωνή του ακούγεται ... «πιο αρχαία» κι από τη δική σας.

7. ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΜΟΥΣ. ΡΕΠΕΡΤΟΡΙΟΥ,

των στιλ και των ειδοποιών διαφορών των μουσικών ειδών. (και αυτό εκτός από τις γνώσεις και την εμπειρία, τον πλούτο και την ποικιλία των εξειδικευμένων ασκήσεων για κάθε μουσικό είδος, προϋποθέτει ηχητικό υλικό,

δισκοθήκη, μεγάλη βιβλιογραφία, παρτιτούρες ελληνικού και διεθνούς ρεπερτορίου και ...διαρκή ενημέρωση).

Και βέβαια ο καθηγητής τραγουδιού πρέπει να δείχνει καλή προαίρεση και σεβασμό σε κάθε μουσικό είδος και σε κάθε ρεπερτοριακή επιλογή των μαθητών του. Να εκτιμά και να βλέπει το καλό σε όλα τα είδη μουσικής, μη σνομπάροντας και χαρακτηρίζοντας ό,τι δεν ταυτίζεται με το προσωπικό του γούστο. Δεν υπάρχει καλό και κακό είδος τραγουδιού. Υπάρχει μόνο καλό και κακό τραγούδι κι αυτό πάλι είναι υποκειμενικό και θέμα προς ..συζήτηση.

Π.χ. Ο Μάνος Χατζιδάκις είναι ένας υπέροχος συνθέτης, (προσωπικά τον λατρεύω), αλλά καλό σύγχρονο τραγούδι δεν είναι μόνο «Χατζιδάκις» (...ας αφήσουμε το ότι δεν είναι πια ούτε «σύγχρονο».)

*The true teacher defends
his pupils against his
own personal influence.*

Amos Bronson Alcott

Ως καλλιτέχνης ο καθένας δικαιούται να έχει τις προσωπικές μουσικές προτιμήσεις,σαν εκπαιδευτικός «όχι».

8. ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΗΣ

...ΠΙΑΤΣΑΣ. Ο καθηγητής σας πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζει τα μουσικά δρώμενα. Τις τάσεις της δισκογραφίας, τα live, τα νυχτερινά κέντρα, τις μουσικές σκηνές, την τηλεόραση, τις auditions. Επίσης πρέπει μαζί να εξερευνήσετε "ποιός είστε" και "τι μπορείτε να κάνετε" και (κάτι πολύ βασικό) πότε είστε "έτοιμος" να ανοίξετε τα φτερά σας.

*Μ'αρέσει να διδάσκω, γιατί
μαθαίνω τόσα πολλά
διδάσκοντας.
Pablo Casals*

Θα διευκρινίσω όμως κάτι. Ο καθηγητής είναι αυτός που θα σας προσφέρει γνώση, τεχνική, αισθητική και καθοδήγηση. Δεν είναι «μάντζερ», ούτε γραφείο ευρέσεως εργασίας. ΠΡΟΣΟΧΗ! Αν κάποιος καθηγητής προσπαθεί να σας δελεάσει με υποσχέσεις συνεργασιών, επαγγελματικής αποκατάστασης ή υπαινιγμούς χρήσιμων γνωριμιών και δημοσιών σχέσεων, δεν πρέπει να λέγεται ...καθηγητής φωνής.

Αν επίσης καθηγητής φωνής, σας ζητήσει «ποσοστό» επί του ...νυχτοκαμάτου, ή οποιαδήποτε αμοιβή, επειδή σας πρότεινε μια δουλειά, πάλι είναι αντιδεοντολογικό και μη ηθικό!

9. ΑΓΑΠΗ ΓΙΑ ΤΗ ΞΩΝΗΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ, ΜΕΘΟΔΙΚΟΤΗΤΑ, ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ...ΥΠΟΜΟΝΗ.

Σημαντικό είναι να έχει παραιτηθεί ο ίδιος από τα δικά του όνειρα για καριέρα και δημοσιότητα ως τραγουδιστής για να μπορέσει να αφιερωθεί στο δύσκολο έργο της δημιουργίας ενός νέου καλλιτέχνη (αλλιώς, πιθανόν να σας βλέπει και σαν αυριανό...αντίζηλο).

10. ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ.

Είναι γεγονός ότι η επιλογή ενός καθηγητή δεν είναι εύκολο πράγμα. Το να μας συστήσει ένας σπουδαστής τον καθηγητή του, είναι μια καλή αρχή, ιδίως αν έχουμε άποψη για το πως ήταν πριν και πόσο βελτιώθηκε στην πορεία της μαθητείας του. Η γνώμη του είναι περισσότερο σεβαστή όμως, αν είναι πολύ «προχωρημένος» ή έχει δοκιμάσει και με άλλους καθηγητές και μπορεί να συγκρίνει την πορεία της βελτίωσής του.

Εάν ο καθηγητής μας έχει αποδείξει την ικανότητά του με βραβευμένους, αξίους, πραγματικά καλλίφωνους και αξιόλογους σπουδαστές, ή με τη συμμετοχή του σε μεγάλα μουσικά γεγονότα, μπορεί να έχουμε ένα επιπλέον ..."καλό δείγμα". (Όμως κι αυτό, αν δεν επαναληφθεί πολλές φορές, μπορεί να είναι απλά «τυχαίο»).

Σε γενικές γραμμές, είναι καλό να έχουμε ανοιχτά τα μάτια και τα αυτιά μας και να γνωρίζουμε, για να έχουμε μέτρο εκτίμησης αλλά και σύγκρισης, ειδικά αν είμαστε τελείως άπειροι.

11. ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ.

Η διδασκαλία του τραγουδιού, τα τελευταία χρόνια έχει πολύ διαφοροποιηθεί από τα προηγούμενα. Παλιά αρκούσε

ένα πιάνο σε μια γωνίτσα του σπιτιού του καθηγητή και αυτό ήταν όλο. Σήμερα, που ο τραγουδιστής πρέπει να αντιμετωπίσει έναν τεράστιο ανταγωνισμό και να βγει έτοιμος και σχεδόν ...έμπειρος, απαιτείται να μελετά σ' ένα περιβάλλον ίδιο μ' αυτό που θα αντιμετωπίσει σαν επαγγελματίας. Ενσύρματα αλλά και ασύρματα μικρόφωνα, mixers, καλά ηχητικά συστήματα, effects φωνής, σκηνή ή εξομοίωση σκηνης, επαγγελματικά φώτα, studio, video, κάμερες, computers, βιβλιογραφία, δισκοθήκη, CDs μελέτης, όπως επίσης ευρύχωροι λειτουργικοί χώροι με σωστή ηχητική, δυνατότητες διοργάνωσης συναυλιών και παραστάσεων, είναι απαραίτητα για μια σύγχρονη σχολή.

και τέλος

12. ΝΑ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ Η ΧΗΜΕΙΑ ΣΑΣ. Χίλια διπλώματα και όλες οι γνώσεις του κόσμου, δεν κάνουν ένα καθηγητή "ιδανικό" για σας, αν δεν κερδίσει την αγάπη, το σεβασμό και την εμπιστοσύνη σας. Οι γνώσεις, η εμπειρία, το ταλέντο, τα διπλώματα είναι: (δανείζομαι μια φράση του Γιούστ) «Συνθήκη αναγκαία αλλά όχι επαρκής».

Γι αυτό, μη βιαστείτε να δεσμευθείτε με κάποιον καθηγητή. Ζητείστε του μια μικρή «δοκιμαστική» περίοδο, (δύο-τριών μηνών). Θα είναι καλό και για κείνον και για σας, για να δείτε αν επικοινωνείτε καλά και μπορείτε να «είστε δημιουργική παρέα». Και σημειώστε: Όσες φιλότιμες προσπάθειες κι αν καταβάλει δεν θα μπορέσει να σας μεταδώσει τις γνώσεις και την τέχνη του, αν εσείς δε χαλαρώσετε και αφεθείτε στη μαγεία αυτής της υπέροχης περιπέτειας, του "να ανακαλύψετε τη φωνή σας".

Απ' την άλλη και η υπερβολική οικειότητα, ή η ανάπτυξη δεσμών φιλίας είναι πολύ επικίνδυνες και μπορούν να διαταράξουν τη λεπτή ισορροπία της σχέσης «δάσκαλου-μαθητή». Μπορεί να γυρίσει σαν «μπούμερανγκ» και στον μαθητή, αλλά και στον καθηγητή. Ο μαθητής, αδυνατεί να φύγει, νοιώθοντας λύπη και ενοχές, ακόμα κι αν διαπιστώσει ότι πέρα από την καλή σχέση με τον καθηγητή του δεν έχει τα αναμενόμενα αποτελέσματα (ή θα ήθελε να δοκιμάσει να διευρύνει τις γνώσεις του κοντά σε κάποιον άλλο δάσκαλο). Ο καθηγητής πάλι, αδυνατεί να είναι σωστά αυστηρός και αντικειμενικός (και ειληκρινής καμια φορά) με το συγκεκριμένο μαθητή, υποβιβάζοντας έτσι το πραγματικό επίπεδο διδασκαλίας του, ή μπλοκάρεται συναισθηματικά από το να διακόψει τη συνεργασία με έναν αμελή ή ασυνεπή μαθητή.

Δανείζομαι μια φράση του σπουδαίου καθηγητή φωνής Victor Fuchs: «Μερικοί δάσκαλοι αποβλέπουν σε μια στενότερη προσωπική σχέση με το μαθητή. Αυτό δυσκολεύει το μαθητή να κρίνει αν ο δάσκαλός του ακολουθεί τη σωστή κατεύθυνση».

Αν δεν έχετε βρει ακόμα τον καθηγητή που θα πορευτείτε μαζί σ' αυτό το δρόμο σας ευχόμαστε "Καλή τύχη!". Αν τον έχετε βρει "Καλό ταξίδι!"

Και μην ξεχνάτε αυτό το σοφό κινέζικο ρητό:

Teachers open the door. You enter by yourself!

Ερωτήσεις που ακούμε πάρα πολύ συχνά:

Ομαδικό μάθημα φωνητικής; Θα μου προσφέρει βελτίωση; Βελτίωση στα εισοδήματα του καθηγητή ή των σχολών που κερδοσκοπούν με αυτήν την πρακτική, σίγουρα ναι! Βελτίωση στη φωνή σας; Μικρές πιθανότητες, για μερική βελτίωση μπορεί να υπάρχουν. Καταστροφή της φωνής σας, σε πολλούς τομείς, είναι το πιο πιθανό! (ειδικά αν είστε αρχάριος). Διαβάστε στη σελίδα πληροφοριών για τα μαθήματα (Vocal Studio Lessons) και θα πάρετε μια ιδέα.

Και σημειώστε και μια άλλη φράση του Fuchs :«ο καθηγητής φωνής, που σέβεται τον εαυτό του δεν θα μελετήσει ποτέ με πάνω από έναν, μαθητές, την ίδια ώρα στο στούντιό του».

Πόσα μαθήματα εβδομαδιαία; Μήπως καλύτερα κάθε μέρα; Θα δανειστώ την έκφραση, από έναν από τους παλιούς καθηγητές μου «Τα καθημερινά μαθήματα φωνητικής, κάνουν καλό μόνο ...στην τσέπη του δασκάλου». Δεν είναι καθόλου καλή ιδέα. Είναι πολύ καλύτερο να προγραμματίσετε ένα (με δύο, το πολύ) μαθήματα την εβδομάδα και να κάνετε μια σύντομη επιμελή εξάσκηση στο σπίτι. Να θυμόσαστε ότι η μισή μελέτη πρέπει να είναι «μέσα στο κεφάλι σας». Δέκα λεπτά συγκέντρωσης θα βελτιώσουν την τεχνική σας περισσότερο, από μια ώρα ασκήσεων ενώ είστε αφηρημένοι.

Πόσα χρόνια πρέπει να περιμένω για να δω βελτίωση; Η βελτίωση πρέπει να είναι αισθητή από τα πρώτα κιόλας μαθήματα. Από το πρώτο κιόλας μάθημα, πρέπει να αισθανθείτε τη φωνή σας πιο ευλύγιστη και...συνεργάσιμη. Σε λιγότερο από δέκα μαθήματα η έκτασή σας πρέπει να έχει μεγαλώσει αρκετά, οι ψηλές σας νότες να ακούγονται καλύτερα, η διαδικασία παραγωγής και έλεγχου της φώνησης να σας είναι απόλυτα κατανοητή και (σιγά σιγά) εφαρμόσιμη, οι τεχνικοί όροι να μην ακούγονται σαν «κινέζικα», η αφύπνιση της μουσικότητας να έχει ξεκινήσει ήδη και όλα αυτά να έχουν σαν αποτέλεσμα, άμεσα «καλύτερο τραγούδι». Μην μπερδεύετε όμως την βελτίωση με το πότε θα είστε έτοιμος τραγουδιστής ή έτοιμος για έκθεση (σε audition ή στο «κοινό»). Αυτό είναι μια πορεία διαφορετική από τραγουδιστή σε τραγουδιστή και όποιος προσπαθήσει να την προσδιορίσει χρονικά, θα πέσει πολύ έξω. Επίσης από το καλός, υπάρχει πάντα το καλύτερος κι από το έτοιμος, υπάρχει πάντα και το πιο έτοιμος. Η σπουδή του τραγουδιού και η προπόνηση, δεν πρέπει να σταματάει ποτέ, σε όποιο επίπεδο και αν φτάσουμε. Και δυστυχώς πολλοί όταν πετύχουμε, το ξεχνάμε!

Φημολογείται τα δίδακτρα για έναν καλό καθηγητή φωνής είναι ...«απλησίαστα».

Ισχύει; Αυτό μπορεί να το διαπιστώσει κάποιος, μόνο πλησιάζοντας ο ίδιος κάποιον που θεωρεί καλό καθηγητή φωνής. Καμιά φορά οι φήμες διαδίδονται ακριβώς για να αποφεύγουμε να ρωτάμε και να μαθαίνουμε. Η ποικιλία τιμών είναι μεγάλη. Οι εξωφρενικά ψηλές τιμές, είναι σοβαρή αιτία απόρριψης ενός υποψήφιου καθηγητή, αλλά το ίδιο συμβαίνει και με τις εξωφρενικά χαμηλές. Προδιαθέτουν για χαμηλού επιπέδου παροχή υπηρεσιών, για μη υψηλών προδιαγραφών και σπουδών καθηγητές, που προφανώς δεν έχουν ούτε τη διάθεση, ούτε τη δυνατότητα να επενδύσουν κεφάλαιο για την διαρκή επιμόρφωσή τους, την άρτια λειτουργία τους, την ανανέωση

και καλή συντήρηση χώρων και εξοπλισμού κλπ. Η «κερδοσκοπία» σε βάρος διψασμένων για μάθηση τραγουδιστών είναι ανήθικη. Η παροιμία «ότι πληρώνεις, παίρνεις», δεν βγαίνει πάντα αληθινή. Αλλά και οι διαφημίσεις «φθηνών μαθημάτων», θυμίζουν τις βιτρίνες των καταστημάτων σε περίοδο...εκπτώσεων, που μοιάζουν σαν να εκλιπαρούν για.. «πελάτες».

Θα παραθέσω όμως και την άποψη του διάσημου βαρύτονου Lauritz Melchior, ότι δηλαδή «Είναι επικίνδυνο να επιλέγουμε καθηγητή με βάση μόνο τον οικονομικό παράγοντα. Το, ας ξεκινήσουμε και στην πορεία βλέπουμε αν αξίζει το να διαθέσουμε χρήματα για την αμοιβή ενός καλού καθηγητή, μπορεί να αποδειχθεί ολέθριο λάθος.»

Γενικά πάντως, αποφύγετε τα μακροχρόνια deals και τις μεγάλης χρονικής διάρκειας προπληρωμές, γιατί μπορεί να βρεθείτε στη δυσάρεστη θέση να διακόψετε τα μαθήματα χάνοντας τα χρήματά σας ή να τα παρακολουθείτε αναγκαστικά, ειδικά αν έχετε προεξοφλήσει «ένα σχολικό εξάμηνο ή χρόνο». Επίσης είναι καλό να υπολογίζετε την τιμή με το μάθημα κι όχι με το μήνα, γιατί πάλι μπορείτε να βρεθείτε στην έκπληξη του να πληρώνετε για μαθήματα που δεν κάνατε (ή για τις διακοπές Χριστουγέννων και Πάσχα και.. αργίες) και η πραγματική τιμή του μαθήματος να είναι πολύ πιο ψηλή.